

DOI: <https://doi.org/10.53486/9789975359030.21>
CZU: 336.74(478)

MONETARY SYSTEM OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

SISTEMUL MONETAR AL REPUBLICII MOLDOVA

UȚICA Doina, studentă, Specialitatea: BA,
Academia de Studii Economice din Moldova,
Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md
e-mail autor: uticadoina488@gmail.com

Abstract. *Internal monetary systems are very similar today in all major countries of the world. They have three levels: (1) holders of money (“the public”), comprising individuals, businesses and government units, (2) commercial banks (private or government-owned), which borrow from the public, mainly through deposits, and lend to individuals, companies or governments, and (3) central banks, which have a monopoly on the issuance of certain types of money, serve as bankers for central government and commercial banks and have the power to determine the amount of money. The public holds their money in two ways: as currency (including currency) and bank deposits.*

Key words: *monetary system, national currency, national bank, monetary aggregates*

JEL CLASSIFICATION: G00, G14, G21

INTRODUCERE

Caracterul complex al monedei a făcut necesară instituirea, încă de la apariția acesteia, a unor organisme abilitate cu atribuții în domeniul reglementării emisiunii monedelor naționale și al circulației lor la nivel intern și internațional.

Formele actuale de organizare a circulației monetare din diverse țări inclusiv Republica Moldova, dar și pe plan internațional, reprezintă rezultatul unui proces continuu de transformări și inovații în plan monetar, proces care a constat, pe de o parte, în disocierea treptată a aurului de la baza sistemelor bănești, iar pe de alta parte, în dematerializarea instrumentului monetar.

Scopul lucrării Analiza sistemului monetar și factorii de componență a acestuia. Tipurile și natura fondurilor în sistemul monetar al Republicii Moldova.

Pentru elaborarea cercetării științifice au servit surse veridice cu date actuale ale ultimilor ani emise de către Banca Națională a Republicii Moldova, surse cu date ample a evoluției sistemului monetar și tipologia banilor. Datorită metodei descriptive au fost catalogate informațiile observate, astfel încât să poată fi utilizate și reproduse, de asemenea fiind posibilă formularea concluziilor.

CONȚINUTUL DE BAZĂ

Sistemul monetar este o formă de organizare monetară, organizată de stat. Banii de circulație și de credit reprezintă fundamentul oricărui sistem financiar funcțional. Sistemul monetar al Republicii Moldova include câteva elemente:

- moneda națională este leul moldovenesc și este afișat de scara prețurilor;
- bancnotele – sunt monedele și bancnotele aflate în circulație;

- metodele de organizare a circulației monetare;
- legislația de reglementare a circulației monetare.

În Moldova, ca și în alte țări, bancnotele nu au propria lor valoare. Ele își păstrează rezistența prin realizarea funcției de mijloc de circulație, măsurii a unor valori, mijloc de plată și economie [2]

În conformitate cu prevederile **Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei nr. 548–XIII din 21 iulie 1995**, Banca Națională a Moldovei (în continuare BNM) este banca centrală a Republicii Moldova, este persoană juridică publică autonomă care stabilește și promovează politică monetară și valutară. Emisia și circulația bancnotelor se efectuează în conformitate cu normativele, stabilite de Legislația în vigoare. Dreptul de executare a operațiunilor de eliberare și retragere din circulație a banilor îi este oferit Băncii Naționale a Moldovei și organului executiv, reprezentat de către Trezoreria de stat. Drept mijlocul legal de plată, sunt evaluate prin monedele aflate în prezent în circulație. Bani sunt emiși de către Banca Națională a Moldovei. Totodată această instituție prezintă mostrele și denumirile bancnotelor noi aprobate[1].

În sistemele economice moderne sunt utilizați:

- **Banii de credit, banii de hârtie și de schimb;**
- **Banii fără numerar: nominalele din conturile bancare.**

În Republica Moldova se folosesc următoarele reguli de reglementare a circulației monetare:

- **Organizarea plăților fără numerar, este efectuată de către Banca Națională prin implementarea sistemelor de reglare, coordonare și de decontare a licențelor.**
- **Banca Națională a Moldovei este dotată cu dreptul monopolistic de emisie și organizare a circulației numerarului.**

Moneda Națională este stabilită prin legislația monetară. Cu ajutorul ei sunt exprimate prețurile bunurilor și serviciilor realizate în țară. Unitatea monetară a Republicii Moldova este leul moldovenesc și este împărțit în unități mai mici: un leu conține 100 de bani. Acest lucru definește sistemul zecimal de diviziune în cadrul sistemului economic al Moldovei. La rândul său, moneda este necesară pentru a exprima scăriile prețurilor. Banca Națională a Moldovei are dreptul exclusiv de a emite pe teritoriul Republicii Moldova bancnote și monede metalice ca mijloc de plată. BNM pune în circulație bancnote și monede metalice, prin intermediul sistemului bancar.

Bancnotele și monedele metalice, emise de BNM ca mijloc de plată și care nu sunt retrase din circulație sunt acceptate la valoarea lor nominală pentru plata tuturor datoriilor publice sau private pe teritoriul Republicii Moldova.

Obiectivul BNM în domeniul stabilității circulației monedei naționale este promovarea, urmând principiile continuității și credibilității, a politicii, care asigură economia cu monedă națională, în strictă concordanță cu necesitățile reale ale circulației monetare.

În scopul informării publicului în vederea determinării autenticității bancnotelor și monedelor metalice emise, precum și menținerii calității acestora în circulație, BNM asigură descrierea elementelor de siguranță.

Tipologia și natura fondurilor în sistemul monetar al Republicii Moldova sunt afectate de gradul de dezvoltare a politicii creditare și a relațiilor economice în interiorul statului. Până în prezent, volumul banilor fără numerar în sistemul monetar din Moldova variază de la 80 până la 95% din totalul fondurilor. [3]

Indispensabil într-un sistem monetar este utilizarea agregatelor monetare ce presupune definirea conceptuală și evaluarea cantitativă a acestor indicatori, luând în considerație următoarele particularități similare agregatelor monetare independente de țară:

- caracter progresiv al agregatelor după regula că cel mai mic agregat se conține în toate celelalte, iar agregatul cel mai mare include toate agregatele mai mici.
- divizarea acestora conform criteriului lichidității, ordinea acestora nefiind întâmplătoare (spre exemplu, în cazul Republicii Moldova M0 fiind agregatul cu cea mai înaltă lichiditate, iar M3 fiind format din active cu un grad mai redus al lichidității).
- sunt indicatori de stoc, care de regulă sunt definiți la o dată anumită.

Conform metodologiei elaborate de către BNM, structura masei monetare pentru Republica Moldova este formată din 4 agregate monetare, de exemplu, în Franța și Anglia se operează, de asemenea, cu 4 agregate monetare, iar în SUA, acestea sunt în număr de 6).

În cazul Republicii Moldova, pe parcursul anilor 2008-2018 agregatele monetare au servit o bună parte de timp ca obiectiv intermediar pentru politică monetară, perioadă în care obiectivul stabilității prețurilor s-a realizat prin intermediul țintirii agregatelor monetare. Începând cu anul 2019 acești indicatori statistico monetari sunt utilizați în analiza economică pentru determinarea în timp a efectelor inflaționiste [4].

Evoluția indicatorilor monetari în luna ianuarie 2021

În luna ianuarie 2021, **baza monetară**¹ s-a majorat cu 498,5 milioane lei (0,9 la sută) față de luna precedentă și a constituit 56 137,2 milioane lei, fiind cu 20,2 la sută mai mare față de ianuarie 2020.

Masa monetară M0² (Bani în circulație) s-a majorat cu 46,64 milioane lei sau cu 0,2 la sută față de luna decembrie 2020 și a constituit 29 865,6 milioane lei, cu 31,8 la sută mai mult față de ianuarie 2020.

Masa monetară M1³ s-a micșorat cu 242,3 milioane lei sau cu 0,4 la sută față de luna decembrie 2020, fiind cu 29,9 la sută mai mare față de perioada similară a anului precedent.

Masa monetară M2⁴ s-a micșorat cu 244,8 milioane lei sau cu 0,3 la sută față de luna decembrie 2020 și a constituit 75 652,0 milioane lei, cu 20,3 la sută mai mult față de perioada similară a anului precedent.

Masa monetară M3⁵ s-a micșorat cu 663,6 milioane lei (0,6 la sută), fiind cu 18,5 la sută superioară celei din luna ianuarie 2020.

Soldul depozitelor în moneda națională s-a micșorat cu 291,5 milioane lei comparativ cu luna precedentă și a constituit 45 786,4 milioane lei, reprezentând o pondere de 59,4 la sută din soldul total al depozitelor, cel al depozitelor în valută (recalculat în lei) a scăzut cu 418,8 milioane lei, până la nivelul de 31 315,3 milioane lei, având o pondere de 40,6 la sută. (Analiză pe baza figurei 1).

Soldul cererilor față de economie⁷ a constituit 48 297,0 milioane lei și s-a micșorat în luna de raportare cu 452,1 milioane lei (0,9 la sută), ca urmare a scăderii cererilor față de economie în moneda națională cu 125,8 milioane lei (0,4 la sută) și a cererilor în valută (exprimate în MDL) cu 326,3 milioane lei (1,9 la sută). Drept urmare scăderea soldului cererilor față de economie în moneda națională a fost determinată de micșorarea soldului cererilor față de mediul financiar nebancar cu 85,3 milioane lei (14,6 la sută), a soldului cererilor față de sectorul societăților comerciale nefinanciare cu capital majoritar privat cu 82,2 milioane lei (0,6 la sută) și a soldului cererilor față de sectorul societăților comerciale nefinanciare cu capital majoritar public cu 38,0 milioane lei (5,2 la

sută). Totodată, soldul cererilor față de alte sectoare rezidente (inclusiv persoane fizice) a crescut cu 79,7 milioane lei (0,5 la sută)[5].

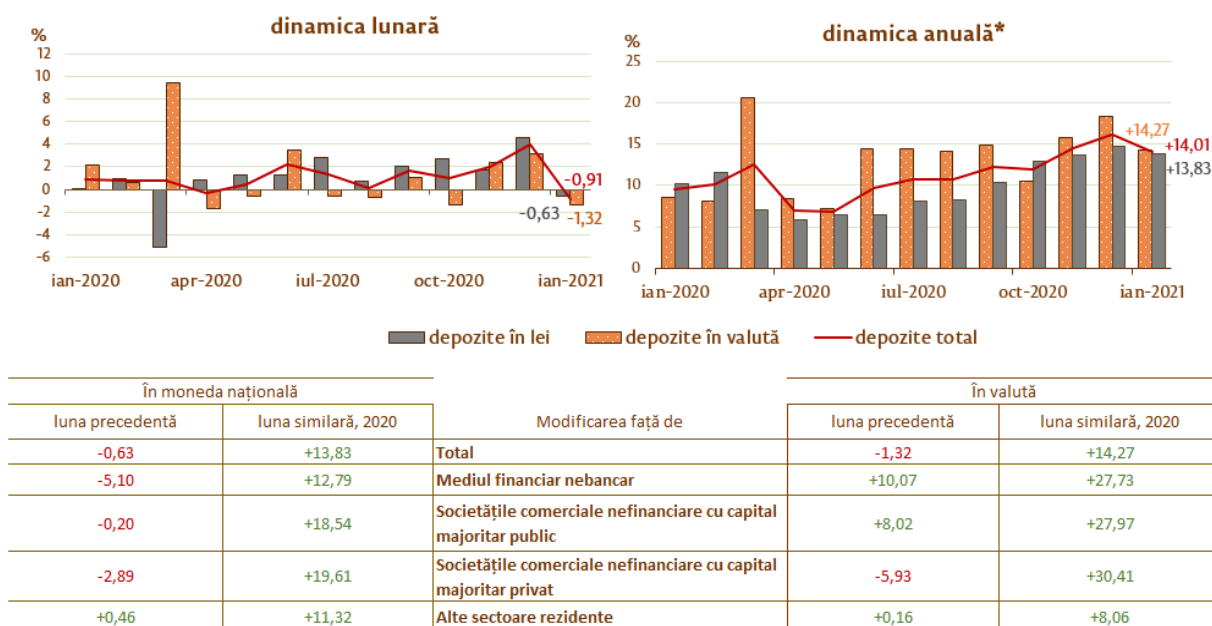

Figura 1. Dinamica depozitelor %.

Cu toții ne întrebăm cum influențează cursurile de schimb politica monetară?

Cursul de schimb nu reprezintă un obiectiv al politicii băncilor.

Aceasta înseamnă că nu încearcă să influențeze cursul de schimb prin operațiunile sale de politică monetară. **Cursurile de schimb au implicații pentru stabilitatea prețurilor și creșterea economică.** De exemplu, acestea influențează prețurile în cadrul schimburilor comerciale internaționale. Atunci când pot fi obținuți mai mulți dolari SUA pentru 1 EUR, mai simplificat este atunci când euro se apreciază, produsele americane devin mai ieftine pentru cetățenii din zona euro și nu doar. Prin urmare, prețurile importurilor scad. Aceasta are un impact direct asupra inflației prin intermediul prețurilor bunurilor de consum importate, dar și un impact indirect prin intermediul prețurilor materiilor prime importate și al bunurilor intermediare utilizate pentru producție.

CONCLUZII

Băncii Naționale a Moldovei i-a revenit un rol important în procesul de tranziție la economia de piață a Republicii Moldova. Din 1991 și pînă în prezent au fost elaborate și implementate un șir de măsuri eficiente în vederea stabilizării mediului monetar. Cel mai important pas în acest sens a constituit introducerea în circulație la 29 noiembrie 1993 a monedei naționale - leul moldovenesc - cu promovarea ulterioară a unei politici monetare antiinflaționiste. În cadrul Sistemului Monetar Național, Banca Națională a Moldovei anual elaborează și implementează politică monetară și valutară orientată spre asigurarea și menținerea stabilității prețurilor. Fără prejudicierea obiectivului său fundamental, Banca Națională promovează și menține un sistem monetar bazat pe principiile pieței și sprijină politică economică generală a statului.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

1. <https://www.bnm.md/ro/content/lege-cu-privire-la-banca-nationala-moldovei-nr-548-xiii-din-21071995>
2. <https://banci.org/article/harakteristiki-moldavskoj-denezhnoj-sistemy-271>)
3. <https://www.bnm.md/ro/content/despre-moneda-nationala>
4. <https://www.bnm.md/ro/content/agregatele-monetare-republica-moldova-0>
5. <https://www.bnm.md/ro/content/evolutia-indicatorilor-monetari-luna-ianuarie-2021>
6. <https://www.bnm.md/ro/tags/agregate-monetare>
7. <https://administrare.info/economie/12408-agregatele-monetare-%C3%AEn-republica-moldova>
8. https://mecc.gov.md/sites/default/files/f.05.o.014_reglementarea_preturilor_si_a_masei_monetare_0.pdf

Coordonator științific: MĂRGINEANU Aureliu, dr., conf. univ.
Academia de Studii Economice din Moldova,
Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md
e-mail: aurelmargineanu@mail.ru